

Kovács Máté (1906–1972) tanszékvezető 1956 és 1972 között



Kovács Máté tanszékvezető egyetemi tanár, könyvtár- és művelődéspolitikus 1906-ban született Hajdúszoboszlón. 1925-ben érettségizett a debreceni Fazekas Mihály Főreáliskolában, majd a debreceni tudományegyetem bölcsészettudományi karán folytatta tanulmányait magyar-francia szakon.

Pályája első szakaszában számos helyen dolgozott: gyakornok volt a debreceni Egyetemi Könyvtárban, tanár nyíregyházi és debreceni középiskolákban, nyelvi lektor a Francia Intézetben. Tanári és tudományos munkájának elismeréseként 1943-ban a debreceni Tankerületi Főigazgatóságnál kapott kinevezést, de hamarosan az Országos Közoktatási, majd Köznevelési Tanács munkatársa lett Budapesten. A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban előbb a pedagógiai főosztály, később az elnöki osztály vezetője, 1945 és 1947 között államtitkár. A Nemzeti Parasztpárt tagjaként országgyűlési képviselőnek választották.

1949-től 1956-ig vezette a debreceni Egyetemi Könyvtárat, amely az ő igazgatása alatt vált lényegében nemzeti könyvtári rangú intézménnyé. 1956-ban egyetemi tanárrá, 1957-ben az Országos Könyvtárügyi Tanács (később Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács) elnökévé nevezték ki. *A magyar könyv- és könyvtári kultúra a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszakában* című kandidátusi disszertációját 1967-ben védte meg.

Kovács Mátét 1956-ban hívták meg a Könyvtártudományi Tanszék vezetésére. Az ő irányítása idején a tanszék igen magas mércét állított a felsőfokú könyvtárosképzés későbbi művelői és intézményei számára: az 1961-re körvonalazódott célrendszer nemcsak a szilárd hivatástudatot írta elő, hanem a széles körű és korszerű általános műveltséget, a hallgatók munkaköre, illetve szűkebb kutatási területe szerinti szakirodalom folyamatos követését, az állandó önművelést, a szakterületek korszerű kutatási szemléletének és módszereinek megismerését, illetve az önálló szaktudományi kutatást.

A fenti célok szellemében a nappali képzés mellé 1960-tól hároméves kiegészítő szak és levelező képzés is társult. A legelső könyvtártudományi doktori szigorlat már 1958-ban sikeresen lezajlott. A tanszéken az 1960-as évektől lehetőség nyílt a különféle szakirányok: a bibliográfia és dokumentáció, a könyvmuzeológia, illetve az olvasószolgálat közötti választásra. A második évfolyam után kötelezővé vált a nyári gyakorlat; évente szerveztek kirándulásokat az ország nagy múltú könyvtáraiba. Kovács Máté, aki az 1972-ben bekövetkezett haláláig látta el a tanszékvezetői feladatokat, a végzősökről is szeretett gondoskodni: segítette őket álláshoz jutni.